

Jaar 1640 – 1649 - Werken aan de vaart 1640 – G. Vandermarliere

Stadsrekening – vaart – 1640

Dit jaar krijgt Jacques van Cayseele over een jaer pensioen of wedde voor t'besorghen van de speyen verschenen Ste. Lucas daghe 1640 – xiiij – 14 - pond parisis.

En ook dit jaar zijn er heel wat werken aan de schipvaart:

Betaelinghen vande refectien ghedaen aende noodighe edificien vander stede, reparatien vande calchiede ende anderssins

Aen **Nicolas Tacquet ende Steven Marichael** over elck thien daeghen werckens int **verheffen vander ondiepten inde vaert** – xxx – 30 - pond parisis

Aen **Jan Ramaut** over thien daghen werckens idne zelve vaert – xv pond parisis

Aen **Claeis Clichthove ende Nicolas Tacquet** blyckende by drie billieten over hemlieden handtwerck int **verdiepen van de vaert** – xiiij pond parisis

Aen **Simon Brasseur** over ghesaeght te hebben eenighe **sleckhoutten**¹ – xiiij pond xvj schele

Aen **Nicolas Lherquet** over diversche daeghen handtwerck inde vaert – de somme van xij pond xv schele

Aen **Christiaen vande Ameele** over den coop van een abeelen boom ende bul tot oorboire ende behouve van **t'slet van 'overdraghe te Coppernolle** – lxxvj pond parisis

Aen **Jaques Leroy**, timmerman, over diversche daeghen handtwerck blyckende by billiet specificatyf de somme van xliiij pond xvj schele

Aen **Nicolas Lecquet** over diversche daghen ghevrocht t'hebben inde schipvaart deser stede blyckende by twee billietten – x pond x schele

Aen de moeder van de zustershuise over l – 50 - gleyschoven tot behouve vande stede – vij pond x schele

Aen d'heer **Jacques Schevele** over de leverynghe van diversche houtten tot oorboir van t'overdraegh te Coppernolle – xxj pond

Aen **Simon Brasseur** over ghesaeght t'hebben diversche sleckhouten tot behouve van toverdragh te Coppernolle – x pond xij schele

Aen **Jooris van Thune** met zyn diender over tverlegghen van eenighe zarcken beneden aen t'planckiet vande eerste speye – iij pond parisis

Aen **Jan van Renynghe filius Chaerles** over zyn debvoiren ghedaen als refectiemeester deser stede ten voorgaende jaeren – lx pond

Aen **Jaques Leroy**, timmerman over diversche daeghen handwerck aende overdragen der stede toebehoorende blyckende by billiet specificatyf – xlv pond

Aen **Willem de Sneider** over de leverynghe van driehondert gleyschoven tot behouve van het overdragh te **Reepken** – xlvij pond

Aen **Frans Gallois** over ghevoert t'hebben diversche houtten vande de Coppernolle ende gebrocht naer de schepencamer – xlvij schele

Aen **Pieter Fobert** over zoo vele by hem verdient int afcappen van differente staecken die beletten **de libre navigatie** – xlvij schele

Aen de weduwe **Abraham van Hove** over de leverynghe van twee reepen tot oirboor van de speyen – een tot Vestjens ende een tot d'opperste speye – xlv pond xij schele

---

¹ Sleckhoutten = of slethouten – we bemerken dat men soms het woord 'slet' en soms het woord 'sleck' gebruikt om de glijbaan van de overdracht aan te geven.

Aen **Louys Lerou** over ghedect te hebben by laste vande wet – xx schele

Aen **Jan Deurwerder** over ghevrocht t'hebben **met zyn cogge** int maecken van de nieuwe buuse byde eerste speye – iij pond

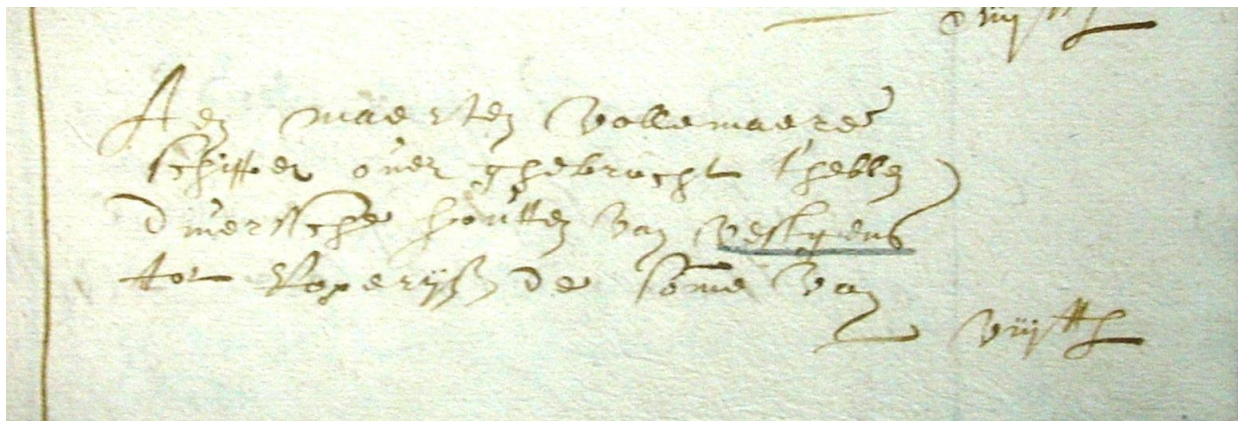
Aen **Willem de Sneider** over de leverynghe van zeker planken ende handwerck tot behouwe van **t'Reepken** om twee slachhecken – xv pond xviiij schele

Aen d'heer **Rodolf vanderLeeuwe**, amptman deser stede, over de leverynghe van vijf plansoenen tot behouwe vande eerste speye – iij pond

Aen **Pieter Fobert** over diversche dachwercken tot reparatie vande houvers ende van de vaert – xviiij pond vij schele

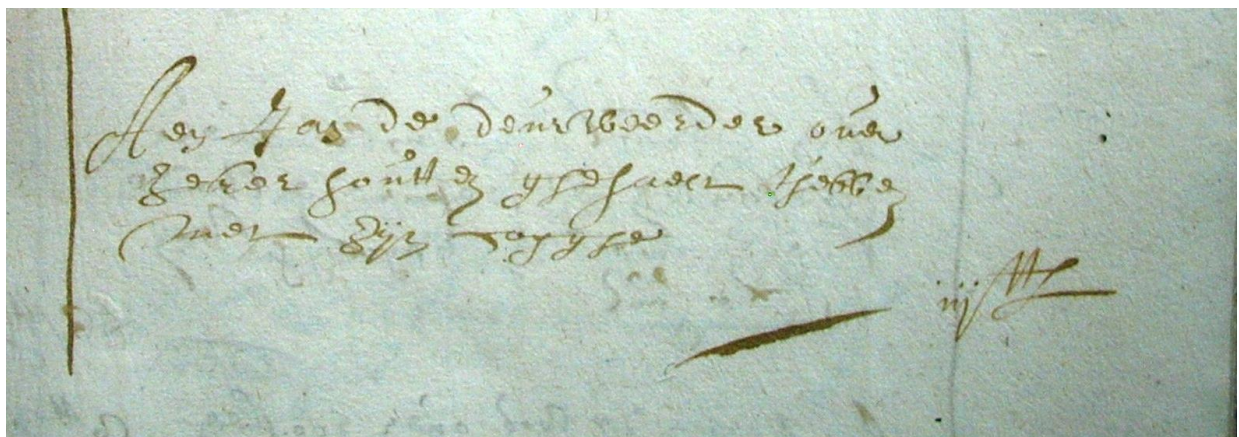
Aen **Pieter Lauwers** over ghevoert t'hebben zeker voeren zavel tot behouwe vande noodighe wercken deser stede – x pond

Aen **Maerten Vollemaere**, schipper over ghebrocht t'hebben diverssche houtten van Vestgens tot Poperynghe de somme van viij pond parisis

Aen Maerten Vollemaere
Schipper over ghebrocht t'hebben
diverssche houtten van Vestgens
tot Poperynghe de somme van
viij pond parisis

Aen **Jan de Deurwerder** over zeker houtten ghehaelt t'hebben **met zyn cogge** – iij pond parisis

Aen Jan de Deurwerder over
zeker houtten ghehaelt t'hebben
met zyn cogge – iij pond
parisis

Aen **Adriaen de Vos** over 300 steen – v pond viij schele

Aen **Pieter Poissant** over gley te Reepken – ix pond

Aen **Jan van Renynghe** over 225 witte brycken – iij pond xix schele

Betaelt weduwe **Abraham van Hove** over de leverynghe van een reep dienende tot **Vestgens** overdrach blyckende by twee billietten de somme van – iij xxxvij pond x schele

Aen **Jooris van Thune** metsenaere over t'maken van **de steegher voor het stedeuus** ende tvermaken van eenighe brugghen – x pond parisis

Aen **Jan de Deurwerder** over zyn cogge tot oorboir vande stede – vj pond

Aen **Jaques Leroy** timmerman over diverssche daeghen handtwerck aende overdraghen ende speyen deser stede – jc j pond v schele

Aen **Jan Hubrecht, Clays Beke, Jacob Christiaen, Jacob Kiecken ende Jan Maerten** over de leverynghe van gleyschoven tot behouwe van **toverdragh te Reepken** by 5 billietten – jc j pond x schele

Aen **Jan de Deurweerder** over gheemployeert t'hebben zyn cogghe tot behouwe vande stedewercken – ix pond

Aen meester **Michiel Jans**, stroeydecker, over 19 daghen handtwerck metghaders over de leverynghe van wissen, latten ende banderoen op **het overdragh te Reepken** – lxx pond xvij schele

Aen **Jaques Leroy** over houtwerck blyckende by drie billietten – xix pond ij schele

Betaelt aen diverssche aerbeiders over t'vutsmyten vande speycay – xv pond xij schele

Aen **Jooris van Thune** over t'verlegghen van 3 groote steenen inde speye ende ander reparatien – xxxv pond iiij schele

Aen Louys Lerou over de leverynghe van loot tot behouwe vande speye – xxx pond xvj schele

Dit jaar vinden we een klein dossierke opgemaakt voor de rechtbank, waarin een schippersvrouw klaagt dat haar schip aangeslagne werd.

SAP 512 – Schipvaart – O. Fiers - 18 mei 1641

An myne heeren burghmeesters, ende schepenen der stede van Poperynghe

Supplierende vertooght reverentelick **Christyne Moentacks** huusvrauwe van **Clays Gillis** dat de bailliu deser stede heeft ghedaen arresteren - vrydaghe inde nacht – haer schip metten toebehoorten

ende tzelve met secker handt ghedaen keten **van by tReptken Overdragh tot ande kaye deser stede** thaeren notablen interesse² –

ditte ghemerckt dat alle arresten slaeckelick zyn op zeker die wettelick ghepasseert is ende dat vermelde arrest notoirelick labouereert van nulliteyt

midts den vrydagh is vry van arresten –

beliefve u edele t'voorscheide schip promptelick te slaecken

ende zoo den voornoemde bailliu als verzoucker vande arreste te condemneren inde costen, schaden ende interesse, alreede ghedooght ende nocht te dooghen ende supporterende medghaders inde costen vande vervolghende ende tauxatie twelke doende etc.

Zy ghetoocht den bailliu omme hier op te zegghen hedent ten twee uren naer den noene behoudens justinatie

Actum in camer xvijde mey 1641

S'morgens ten neghen uren voor noene - Elleboode 1641

Gheinsinueert den bailliu op hedent ten twee uren aner noene - toorconde **A. Cathoire**

18 mei 1641 – Schip aangeslagen – Renten – SAP 398
--

Compareerde in persooene **Christyne Moentacx**, huusvrouwe van **Clais Gillis**,

---

² Interesse = hier in de betekenis van schade

te kennen ghevende dat den bailliu deser stede heeft ghedaen arresteren ende saisieren haer schip

tot recouvre van zeker pretentie die den zelve bailliu

heeft tot laste van haeren voorseyden man, de welcke omme te gheraecken tot slaekynghe³

van de zelve schepe, heeft mede ghedaen compareren **Anthoine Mazeman**,

den welcke hem ghestelt ende gheconstitueert heeft, zoo hij doet by desen, **borghe**

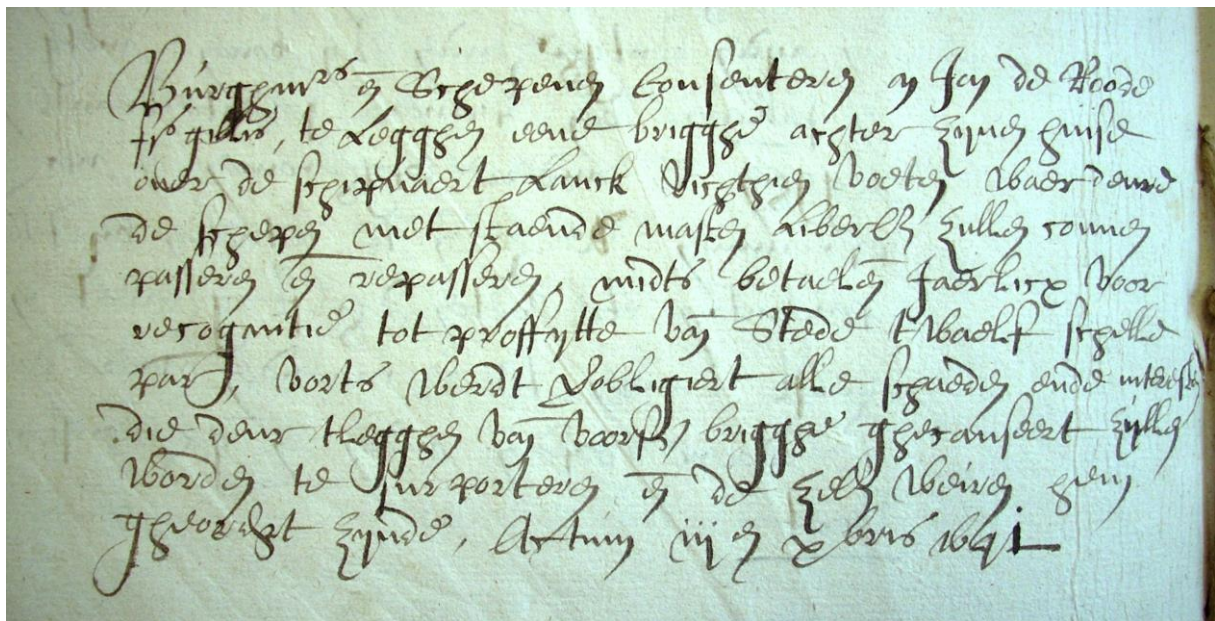
bygaders ende present over de voornoemde eerste comparante,

welcke bygaders zij in cas van beschaethede - belooft costeloos ende schaedeloos te garranderen ende indemneren⁴

Actum present Rouvroy vervanghende Leurin, schepenen

Den xvij mei 1641

3 december 1641 – **Brug over de schipvaart** – SAP 469

Burghemeesters, schepenen, consenteren⁵ **Jan de Roode filius Gillis** te legghen eene brugghe achter zynen huuse over de schipvaart –

lanck vichthien voeten waerdeure de schepen **met staende masten** liberlick zullen connen passeren ende repasseren

midts betalende jaerlicx voor recognitie tot proffytte vande stede twaelf schelle parisis,

vorts werdt veroblighert alle schaeden ende interesten die deur tlegghen vande voorseide

brugghe ghecauseert zullen worden te supporteren ende de zelve weiren hem geordonneert zynde

Actum iijde xbris 1641

Uit latere documenten leren we dat Jan Deroode een ophaalbrug plaatste, zodat effectief de schepen met 'staande masten' konden passeren. Het lijkt mij hier niet om zeilschepen te gaan, maar eerder om trekschuiten, zoals die doorgaans in die tijd op de vaarten gebruikt werden. Deze schuiten hadden ook een 'staande' mast.

³ Slaken = vrij laten

⁴ Indemneren = schadeloos stellen

⁵ Consenteren = toelaten

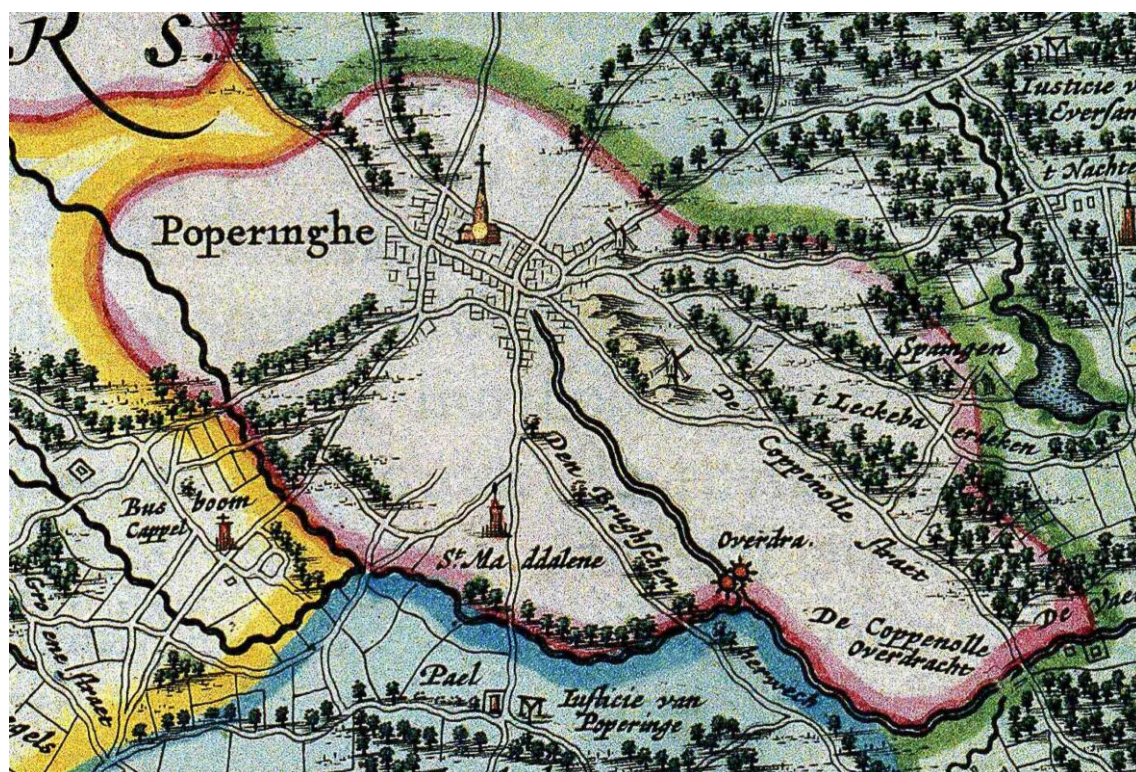

Het feit dat dergelijke Poperinge konden bereiken, getuigt er wel van dat de Poperingevaart breder en dieper was dan men heden ten dage doorgaans aanneemt. Op het schilderij van Jan van Goyen –uit 1642 – zien we een dergelijetrekschuit die door een paard op de oever wordt getrokken.

Een oude kaart van Poperinge

In 1642 tekende **Vedastus Du Plouich** een kaart van de kasselrij van Ieper waarop Poperinge ook mooi te zien is.

En we bemerken ook de Sint Maddalene kapel liggende langs de baan naar Ieper.

Stadsrekening 1641 – Vaart

Wordt hier ghebrocht voor memorie dat mijn eerweerde heere prelaet van Ste. Bertinsburghmeesters, schepenen, raeden ende notabelen deser voornoemde stede besteedt hebben de schipvaart der zelve te maeken navigabel, zoo wel inde zomer als inde wynter, twelcke aenghenomen is gheweest by **Pieter Fobert ende Andries Masselis filius Jans**, alles

inghevolghe vande conditie voorwaerden bespreken ende restrictien behelst byden schriftelicke accorde onderlynghe ghemaect ende ter greffie gheregystreert in daten xxste – 20 ste - ougst 1631 voor eenen termijn van **30 jaeren** achter een volghende hanghende - Welcke tijd de voornoemde aennemers hebben ende proffiteren **de jaerliche pacht van t'opperse overdrach – 't Reepken** - over zes ghemeten landts **ghebruict by Robert Schrevele**

Item den pacht vande huuse overdragh ende ontrent vj ghemeten landts te **Vestgens** in Westvleteren, in eeuwighen cheinse ghehouden vande abt vande Duinen, mits by hemlieden betalende de lasten ende cheinsen daervut gaende, metghaders den pacht van **toverdragh te Coppernolle** mette landen, huusen, houvers ende baten ende lasten dependerende vande respective overdreghen ende landen voorseyt nemaer alsoo **Andries Masselis zyn helpschede gherenunchiert heeft** ten proffyte vande stede voor zeker somme van pennynghen volghende t'accord dannof zynde , dienvolghende **Jan de Meester heeft gheheurt toverdrach mette huisen ende landen daermede gaende te Coppernolle voor 7 jaeren** beghinnende baefmesse 1639 tot xvij pond grooten vlaemsch by jaere ontfaen over de baefmesse 1640 – ijc xvj – 216 - pond parisis **Robert Schrevele heeft ghebruuct t'overdrach te Reepken** mette houvers ende landen daermede gaende zonder heure over een jaer ghevallen baefmisse 1640 ontfaen – iiijxx xvj – 91 - pond parisis ...

Willem de Sneper is schuldich over een jaer pacht vande **heereberghe ende landen te Reepken** daerinne begrepen trecht vande stedeassysen opde bieren aldaer ghesleten – ghevallen haelfmaerte 1641 tijde jaer van v – ontfaen iijx xij pond
Daarmee kennen we weer de juiste pachters in dit jaar.

Betalinghen van refectien gedaen aen de noodighe edificien van de stede, reparatien van calhiede ende anderssins
---

Betaelt aen d'heer **Frans Pierins** over zijn debvoiren ghedaen als **refectiemeester** deser stede ten voorgaende jaere by ordonnantie vut camer – lx pond parisis

Aen via **Abraham van Hove** over de leverynghe van een nieuwen reep tot behouwe van t'overdrach te **Reepken**, metghaders een strynck ten behouwe van t'horologie van Ste Bertins blyckende by drie billietten – iiijx lxvij pond j schele

Aaen d'heer **Clais Beke** over zijn debvoiren ghedaen als refectiemeester der stede ten voorgaende jaere by ordonnancie van de camer – lx pond

...

Aen **Frans Baervoet** over vyf plansoenen tot oorboir⁶ vande calchie ende aen jan de deurweerder over hantwerck ghedaen aende houvers vande vaert by 2 billietten – v pond

Betaelt aen **Andries Lebbe** over zekeren eeken boom – xvij pond

Aen **Louys Caron**, over twee daeghen ghevrocht t'hebben aende houvers vande vaert – xl schele

Aen **Jan Baervoet filius Bavo** over zeker leverynghe metghaders zyn handtwerck tot tvermaken vande brugge te Coppernolle – xij pond

Betaelt aen Frans Lambert over zyn hantwerck ghedaen op thuis te Reepken metsghaders eenighe leverynghen – vij pond iiij schele

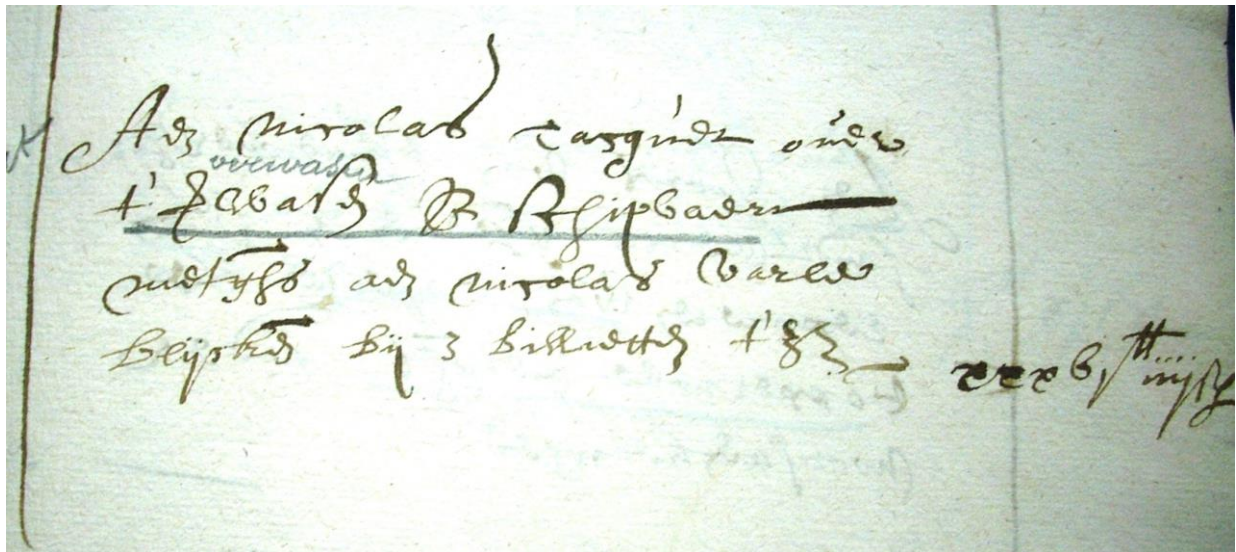
Aen **Charles Hasebaert ende Pieter Fobert** over de leverynghe van 1000 fassynen dienende tot t'maken van zeker **kayen aende speye tot Vestghens** - jx pond

---

⁶ Tot oirboir = tot nut van

Aen **Nicolas Tacquet** over tverwasen vande schipvaert metghaeders aen Nicolas Varle
blyckende by 3 billietten sameen – xxxvj pond iiij schele parisis

Aen **Joris van Thune** over zyn handtwerck ghedaen in het repareren vande caye ende te
Coppennolle metghaders ander nootsackelicheden – xiiij pond iij schele parisis
Betaelt aen Jan de .... ende daer over ghevoert t' hebben met **zyn cogge diverse houtten** –
iiij pond parisis

Aen **Anthone de Witte** over zyn handtwerck, metghaders de leverynghen van eenich yser – iiij
pond xiiij schele

Betaelt aen **Adrien Pauwels ende Louys Caroen** over hemlieden handtwerck ghedaen ande
vaert deser stede ontrent Vestgens – xxxix pond x schele

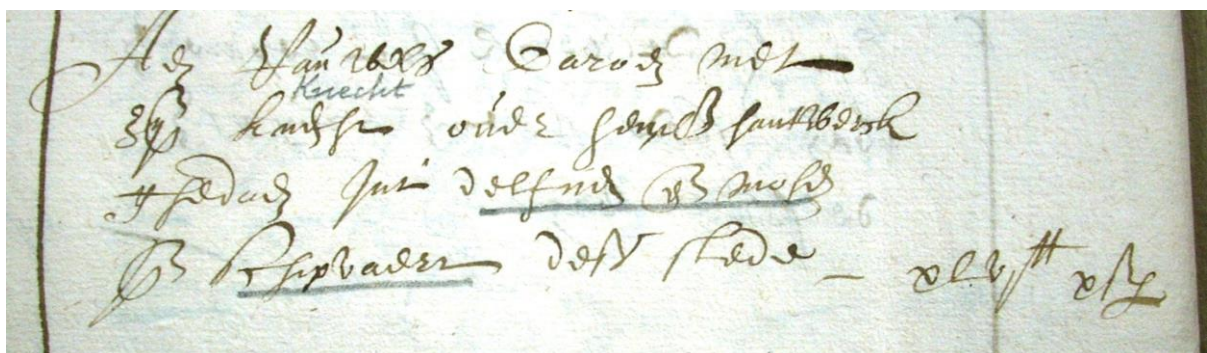
Aen **Anthone van Noorover** over het voeren van diverse voeren zavel metsghaders vele
houtten naer d'overdrachen – xxvij pond x schele

Aen Pieter Fobert, Adriaen Pauwels Louys Caroen ende Jan Loock over hemlieden
handtwerck ghedaen int **vermosen ende delven inde vaert deser stede** – xxvij pond

Aen **Charles Plycquet** over de leverynghen van diverse kaynaghels ende ysterwerck – xj
pond xvij schele

Aen **Jooris van Thune** over zyn handtwerck int repareren vande stede steenen brugghen de
somme van iiij pond viij schele

Aen Pauwels, Caroen met zyn knecht over hemlieden handtwerck ghedaen **int delven ende
mosen inde schipvaert** deser stede – xlviij pond x schele

Aen **Jan de Meester** ende **Charles Fengier** over het maecken van een nieuwen oven, leveringhe van steen, plansoenen, tvervoeten van thuus te **Coppernolle** ende tvullen van eenen pit ontrent de speye ende anderssins – iiiixx viij pond xiiij schele
Betaelt aen Frans Gallois over ghevoert t'hebben zeker slethoutten, fagoot ende spaenders – vj pond parisis

Stadsrekening 1641 - 1642

Alzoo **Andries Masselis** zijn helftscheede gherunenchiert heeft ten profytte vande stede, voor zeker somme, zoo werd 't **overdragh van Coppernolle** met de sluusen ende landen daermede ghaende te Coppernolle voor 7 jaeren beghost baefmisse 1639 verpacht aen **Jan de Meester**, tot 18 ponden groten vlaams by jaere ontfaen baefmisse 1651 – 216 ponden

Volghende werk aan de vaart

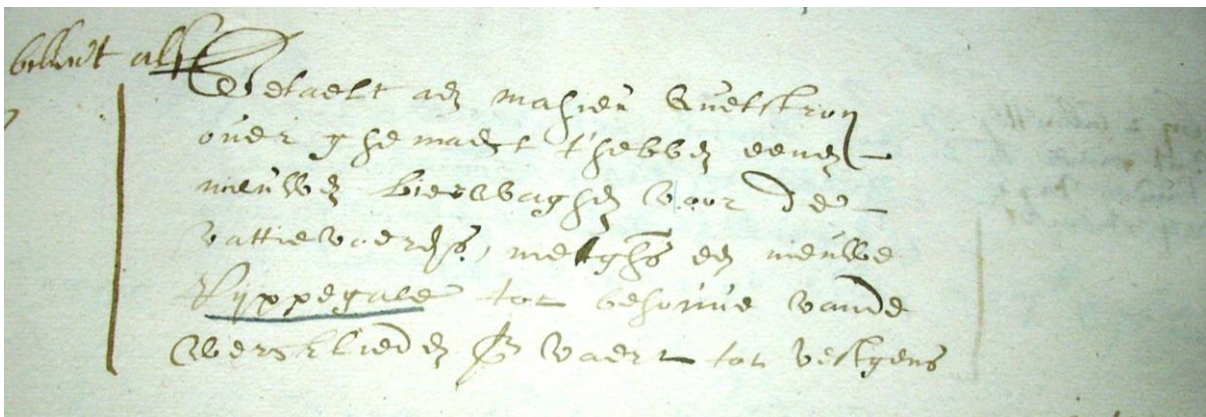
Aen **Pieter Fobert**, **Louys Caroen** ende zyn zoone, metghaders aen **Gillis Clichhove** over diversche daeghen ghevrocht ende ghedolven thebben aende vaert neffens Vestjens overdrach by drie bilietten – t'zamen – xxxix pond iiiij schele

Aen **Donaes van Hove** over de leveryinghe van een reep tot behouue vande speyen – xvj pond ij schele

Aen **Anthone van Noortover** over t'menen van een boom ende diversche baillien

Aen **Pieter Fobert** over t'gonne hy verschoten heeft van tmaken ende leveren van een deure tot behouue van **tspeyhuus tot Vestgens** – viij pond xiiij schele
Betaelt aen **Mahieu Quetstroy** over ghemaect t'hebben eenen nieuwen bierwaghen voor de vattevoorders metsghaders **een nieuwe pyppegale tot behouue vande wercklieden vande vaert tot Vestjens** – xxvj pond

Aen d'heer **Jan Rouvroy** over zyn pensioen ordinaire als refectiemeester vande voorgaende jaere by ordonnancie vut de camer – lx pond

Betaelt aen **Anthone Maseman** over de leveryinghe van wulghhoudt tot behouue vande houvers vande schipvaart deser stede de somme van – v pond x schele

...

Aen **Louys Cardoen** over zyn handtwerck ghedaen in t'zuuveren vande vaert ontrent Vestjens – ij pond parisis

Aen **Gillis Clichthover** ende **Clays Betten** over t'vutslaen vande **speycomp aende Belbrugghe** – viij pond parisis Aen **Michel Minne** over de refectie by hem ghedaen aende waghén van de **Paters recollecten** – x pond x schele

...

Aen **Nicolas Tacquet, Jan de Fave, Jacob Tryssen ende Clays Bette** over diversche daeghen ghevrocht te hebben aende voornoemde **Belbrugghe** by 3 billietten – tzamen xxxiij pond parisis

Aen **Jacques Leroy** over zyn handtwerck ghedaen aende **Belburgghe speye** ende ander edificien vande stede – xix pond

Aen **Jooris van Thune** over ende in vulle betalynghe van zyn handtwerck ende leverynghe ghedaen tot het maecken vande **Belbrugghe** – jx iiijxx xx pond vj schele ...

Aen diversche wercklieden over ghevrocht te hebben in het zuuveren ende verdiepen vande schipvaert deser stede blyckende by acht billietten tzamen – liiij pond

Aen **Jacques Leroy**, timmerman, over zyn handtwerck ghedaen aende overdraeghen ende brugghen deser stede de somme van – lvij pond parisis

Aen **Louis Caron ende Jan Loock** over ghevrocht te hebben diversche daeghen inde schipbaert beneden **Vestjens** overdragh by twee billietten) xxj pond x schele

Aen verscheiden aerebeids ende wercklieden over hemlieden aerebeit ende handtwerck ghedaen in t'zuuveren ende verwasen inde schipvaert deser stede, blyckende by 15 billietten ende t'zamen – jc lvij pond xiiij schele vj deniers

Aen **Frans Gryspeert** over ghevoert t'hebben met zyn cogghe verscheiden steen, calck ende foutten – *foeten of voeten* - dienende tot reparatie vande herberghe ghenaemt t'Reepken

Aen **Jan Schabaille, Charles Clichthove, Clais Betten** ende andere over ghevrocht te hebben diversche daeghen ande schipvaert deser stede blyckende by 13 billietten t'zamen – lxx pond x schele

Aen **Jan de Meester** over alle de **bedelynghe** ghedaen beneden den spriet te **Coppnolle** inde schipvaert metghaders beneden het Reepken naer de zelve **Coppnolle** ende over ander handtwerck ghedaen aende zelve vaert – ijc j schele

Aen **Pieter Fobert** over de leverynghe van plancken, reghels ende andersins tot behouwe vande **nieuwe caeye te Vestgens** metghaders over zyn handtwerck aende schipvaert – iiijxx xiiij pond iiij schele

Aen diversche wercklieden over zyn handtwerck aende schipvaert deser stede, metsghaders beneden **Vestgens ende Coppnolle** blyckende by 14 billietten t'zamen – jc iiijxx ij pond xix schele

SAP512 – 7 mei 1642 – Schipvaert – O.
Fiers - **Protest van de schippers**

Op de 7de mei krijgen de schippers weer te maken met de watermolenaar, die toen Jacob Kiecken was. Net zoals reeds hier voor een paar keer gesignaleerd, had de molenaar het water 'vermaald'. De schipper Jan de Keyzer had, naast andere schippers, klacht neergelegd. Maillaert Marne, die toen deurwaarders was, moest de watermolenaar twee maal oproepen, vooraleer hij verscheen.

Voor myne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Heesch ende calaingie omme de bailliu der zelve stede causa officij heescher jehens **Jacob Kiecken, verweerder**

dHeescher poseert voor waerachtich dat den verweerder hem heeft vervoordert opden **vjde meye 1642** waeter van de vaert deser stede af te maelen verre onder den naeghel al ist dat dit hem ten vele verscheyden stonden strictelick gheinterdiceert es gheweest
Zulcx dat de schippers opcommende met heurlieden schepen daerdeure grootelick gheinteresseert zynde, dyes claechtich ghevallen zyn aende weth deser voorseide stede, mits dat de verweerder daarvan by hemlieden int vriendelick vermaendt zynde, niet en heeft willen desisteren - *afzien van* - zegghende dat hy metten zelve naghel niet van doene en hadde.

Waerdeure dheescher ghenootzaeckt es gheweest den verweerder ter cause voorseit te doen dagvaerden tot twee stonden toe ende dienen van dezen heesch

Mits welcken nemende conclusie dheescher tendeert ten fyne dat den verweerder ghecondempneert wordt ter cause voorschreven in alsulcke boete, peyne ende amende als de weth naer diligentie van zake zal willen arbitreren, metghaeders in alle costen, schaeden ende interesten, dye de voorseide schippers daerdeure ghedoocht ende ghesupporteert hebben ten zegghen van mannen hemlieden dys verstaende, met heesch van costen ende ter tauxatie

Opden 7de mey 1642 extraordinaire

Jan de Keyser schipper, verclaert gedient gheweest te hebben ter waetermeulen ten huuse van **Jacob Kiecken** hem vraghende waeromme hy twaeter zoo neder was afmaelende als dat twaeter staet omtrent vier vindere onder den naghel ende dat hy Keyser met zyn schip niet en conxte gheraecken ter caeie –

ter cause vande ondiepte van twaeter,

waerop den voorschreven Kiecken antwoorde dat hy daermede niet te doene hadde dat hy daeromme niet en moeste laeten te maelen ende dat hy eenen naghel binnen zyn meulen hadde waernaer hy hem hadde te reguleren ende niet naer den gonnen hier ter caie.

Gillis Jonckheere ende Jan Verbrugge, schippers verclaeren insghelycx twaeter te wesen vier vindere neerder als den naghel, protesterende, den voorseide Keyser van zyn verlet dat hy niet en can lossen.

Stadreckening 1644 – Heropbouw 't Reepken

Betaelt **den balliu** deser stede over zyne vacatien in het vervolghen ende vercryghen **octroy** tot verwyden, verdiepen ende **verwaezen** van de schipvaart – 364 pond parisis

Betaelt **Jan Baptist Vanderkynderen** over theire t' zynen huise ghedaen by zeker ingenaris commende **visiteren den schipvaart** omme de zelve te maecken navigable zoo in den zomer als in de wynter, begrepen leverynghe van syn peert ende carette omme te ryden tot de Hooghbrugge – 18 ponden parisis

Hoog bezoek, na het verkrijgen van 'octrooi' of toelating tot het 'verwijden, verdiepen en uitbaggeren' van de schipvaart vraagt men het advies van 'zeker ingenaris' of ingenieurs die de vaart komen inspecdteren.

*Men refereert naar een resolutie door het magistraat genomen: De wet geeft te kennen aen de raeden dat zy tot welvaart ende gheriefve van 't gemeente ghe'intentionneerd zijn te maecken de vaert deser stede **navigable 's wynters, zomers** ende daerop ghehad 't advies van twee ingeniarissen, de zelfde raeden vynden gheradigh voortste gaene met het geconcipteert werck.*

De doelstelling blijft het zelfde: de vaart navigabel maken zowel in de winter, als in de zomer. Dat brengt verdere kosten mee:

Betaelt over theire ghedaen by den voorseyden ingenaris ende ghecommitteerde van het wet in het visiteren van voorseyde vaert hebbende moeten **vernachten tot Vestjens** – 69 pond parisis

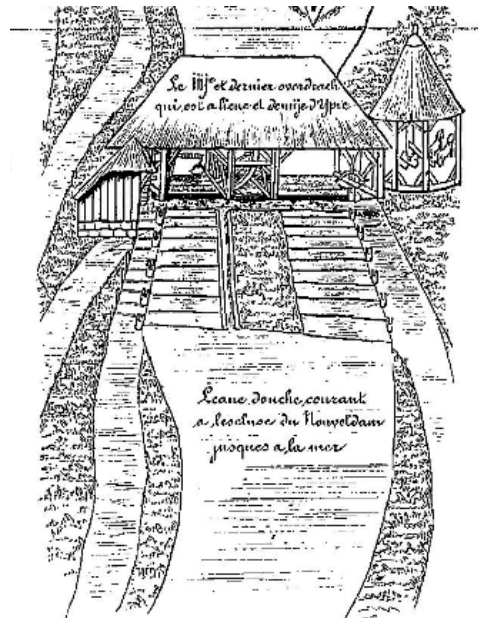
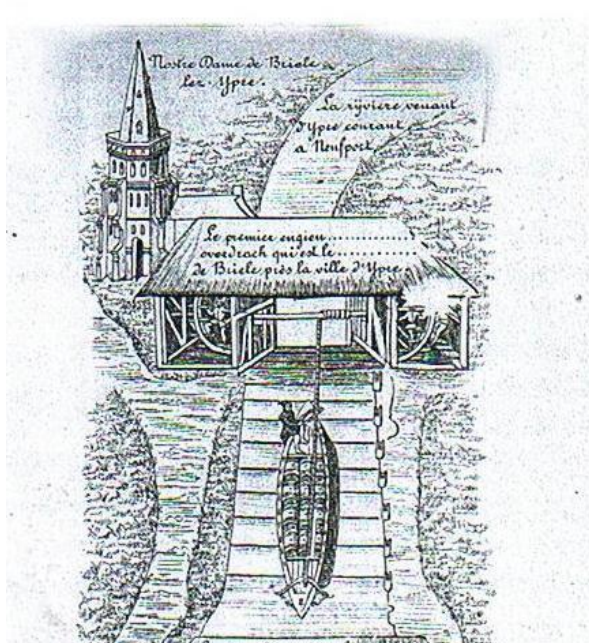
Betaelt aen ingeniaris **Debuck** over zijne vacatie ghedaen in het visiteren van de schipvaert deser stede ten einde van de zelve te maecken navigable 't somers ende 'swynters – 72 pond parisis.

en dan lezen we:

Betaelt **Christoffel Mahieu** over de lijfcoop 't zynent huise verteert in het besteden van 't Reepken en **overdragh te doen gaen met een peert** – 6 pond parisis.

Hier zien we dus een belangrijke vernieuwing die de ingenieurs aangereikt hebben om de vaart 'navigabel' te maken. Om de grote aanpassing aan te tonen halen we hier twee tekeningen aan, die eertijds gemaakt zijn om de overdrachten op de Ieperlee te illustreren.

De tekeningen komen uit : 'Ce que c'etait qu'un overdrach' een artikel van L. Deschamps de pas & uit *Annales du comité Flamand de France – tome 6 1861 – 1862.*

Links zien we een overdracht die door mensen in het rad wordt aangedreven. Zowel in het rad links als rechts loopt er iemand. Op de tekening van de overdracht rechts, zien we rechts van de overdracht en de windas, een paardenmolen getekend staan.

Andere onkosten waren dit jaar:

Betaelingen van refectien ande noodighe edificien deser stede reparatie vande calchiede ende andersins

Betaelt dheers **Jaques Schevele ende Jaques Folcque filius Jans** over hemlieden diensten ende debvoiren ghedaen als refectiemeesters ten voorleden jaere by 2 billietten – jc xx pond

Betaelt **Jan de Meester** over het maecken ende onderhouden van dam inde **Leughenbeke** neffens de Coppernolle – lx pond parisis

Betaemt **Chaerles Roussel** over leverynghe van vyer voeren zavel met twee peerden ten behouwe vande noodighe wercken van de stede – jc pond xij schele

Betaelt dheer **Andries Marsilles** over de leverynghe van een duust witte brycken veroorboirt ande noodighe wercken deser stede – xxiiij pond parisis

Betaelt **Remy de Bouck ende Caniel Homer** over ghezaecht te hebben **slethoutten**, plancken ende cassynhoudt tot behoufve vande stede – jx vij schele

Betaelt **Pieter Hallynck** over leverynghe van clein bier ande matsenaers dienders ende ander wercklieden ghevrocht hebbende ande steenen brugghe te Leene – iij pond iiij schele

Betaelt **Pieter Provoost** over twee daghen ghevrocht te hebben ande noodighe wercken deser stede – xlvij schele

Betaelt **Pieter Fobert** over leverynghe van zeker houppen tot behoufve van **het speckwiel** begrepen verschodt van een dach wercken ande vaert – xliij schele

Betaelt Pieter Dupont over ghevrocht te hebben ande vaert – xxvj schele

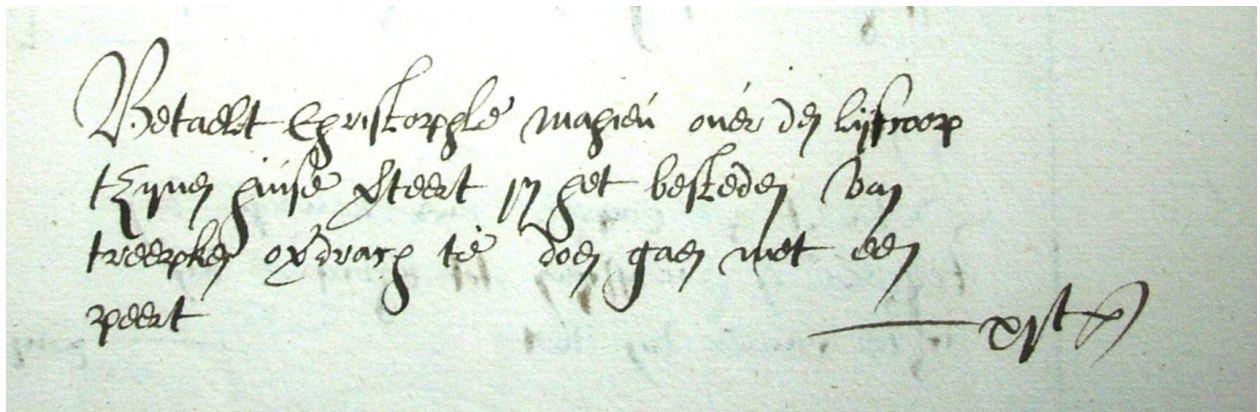
Betaelt dheer **Jaques proventier** over de leverynghe van een duust brycken tot behoufve vande herberghe van tReepken – xj pond x schele

Betaelt **Andries Lefever** over een dach ghevrocht te hebben inde schipvaart in tReepken – xxx schele

Betaelt **Jan van Bleus** over de leverynghe van vyfentseventich gleyschoven tot behoufve van **het speyhuus** – xvij pond parisis

Betaelt **Jaques Leroy** over leverynghe van berdt reghels ende handtwerck by drie billietten – iiijc xij pond xvij schele

Beaelt Christoffle Mahieu overde lyfcoop tzyne huuse verteert in het besteden van treepken overdrach te doen gaen met een peert – xj pond parisis

Betaelt **Jan Cornette** d'jonghe ende zynen broeder over gheplandt te hebben 160 hollandsche abeelen gheplandt neffens treepken overdrach, zyne dachheuren in het coopen ende zoucken vande zelve metghaders tspillieren, vande gonne aldaer staende – xiiij pond parisis

Betaelt **Bertholomeus Roens** over zyn handtwerck op thorologie opden torre van Ste. Bertins kercke – xxxvj pond

Betaelt **Donaes van Hove** over leverynghe van touwage voorden begrepen reparatie vande reep te Reepken overdrach by 2 billietten – xlvj pond iiij schele

Betaelt dheer **Jaques Proventier** over leverynghe van 4000 brycken tot behoufve van treepken – xlvj pond parisis

Betaelt **Jan de Duerweerder** over ghevrocht te hebben ande noodighe wercken van de stede beneffens treepken ende elders by 4 billietten – xiiij pond viij schele

Betaelt **Aernoudt Morillon** over leverynghe van vyf dobbel plantsoenen dienende tot jocken ende leemen **ten bommeloose pitte** – v pond parisis

Betaelt **Jan Hubrecht** over de leverynghe van vichtich gleyschoven tot behoufve van het speyhuus – ix pond

Betaelt **Jaques Lecocq** over drie daghen ghedect te hebben op **het speyhuus te Reepken** met leverynghe van latten, wissen ende banderoen – jx pond vj schele

Betaelt **Frans Wydoot** over de leverynghe van hondert fagooten tot behoefve vande wetcamer – xij pond

Betaelt **Frans Gryspeert** over ghevoert te hebben diversche houtten ende ander materialen met zyne cogghe tot reepken ende elders tot repareren vande werckenvande stede by 3 billietten – xlvij pond x schele

Betaelt **Pieter Capelle** over leverynghe van calck, houilasschen ende handtwerck tot behoefve van **tReepken** ende verghieten vande schellen – jx lxiiij pond parisis

Betaelt **Jacob Pillaert** over leverynghe van naghels, handtwerck ende anderssins – ix pond xvij schele

Betaelt **Maillart de Bergh** over leverynghe van hondert popelieren pooten begrepen twee voeren ghevoert te hebben voor de stede – xvij pond x schele

Betaelt **Jan de Vos** van Renynghelst over leverynghe van 160 abeelen boomkens gheplant opde houfvers beneffens treepken overdrach – jx xx pond

Betaelt de meesters vande huudeveters over tghebruuck van hemlieden cogghe den tyt van twee jaeren tot voeren van diversche materialen ande noodighe wercken deser stede ende anderssins – xxx pond

Betaelt **Jaques ende Philippe Lebouck** over zes daghen ontdect te hebben het reepken overdrach – xxj pond xij schele

Betaelt **Jan Brasseur ende Guilles Candroy** over ghezaecht te hebben diversche plancken slet ende ander houtte dienende tot Reepken overdrach ende anderssins by 6 cillietten – jx vij pond parisis

Betaelt **Pieter Baes** over leverynghe van 30 bondelen iepen faceel tot behoefve van tverghieten vande schellen – xij pond x schele

Folio 50

Betaelt **Mahieu alzo Jan ende Mahieu van Hille** over tvellen van zeker boomen ende faceelen te splytten tot behoefve van de stede by 6 billietten – lxiiij pond

Betaelt **Frans Baervoet** over leverynghe van 39 plantsoenen tot reparatie vande calchiede – xix pond x schele

Betaelt **Frans vande Weghe** over zyn handtwerck in het verlegghen vande calchiede op tiperstraete, iperdamcouterre ende elders by 7 billietten – vj c iiijxx ij ponc xiiij schele

Betaelt **Anthone van Noordtover** over tvoeren van brycken, steenen, houtten ende landt tot behoefve vande stede by twee billietten – iiijxx ij pond ij schele

Betaelt **Gillis Clichthove ende Clais Bette** over ghevrocht te hebben an treepken ende ander noodighe wercken vande stede by 13 billietten – jx xiiij pond iiij schele

Betaelt **David van Damme** over vyf daghen ghevrocht te hebben an het verdiepen ende wyden van de schipvaert neffens vestjens overdrach – viij pond v schele

Betaelt **Clais Merlevede** over leverynghe van xxx bondelen droghe plantsoen faceel tot smelten vande pannen te Reepken – x pond xv schele

Betaelt **Maillaert Manie** d'oude over verschodt by hem ghedaen tot coopen van vyf zacken buschcoolen dienende tot het verghieten van eenighe schellen van het clockslach – xxij pond x schele

Betaelt **Clais Bette ende Jacob Kestelyn** over vichthien daghen en half ghevrocht te hebben beneffens treepken – xxij pond v schele

Betaelt de weduwe d'heer **Frans Folcque** over de loop van twee abeelen boomen tot behoefve vande slethoutten te Reepken ende elders – jx viij pond

Betaelt **Jan Quintereel** over zes daghen en half ghevrocht te hebben ande schipvaert by het reepken ende gheholpen te hebben de clockgieter in het verghieten vande schellen vande stede – jx pond xv schele

Betaelt **Jaques ende Philippe Lecocq** over hemlieden handtwerck int decken van tReepken overdrach by 2 billietten – xvij pond parisis

Betaelt **Frans Sancoy** over ghevrocht te hebben vier daghen inde schipvaert in tReepken overdrach – iij pond x schele

Betaelt Jaques Leroy, timerman, ove tleveren ende maecken het draiende werck, dienende tot Reepken overdrach omme tzelve te doen draien met een peert begrepen thoofcleet by accorde mette wet ghemaect – viijx xij pond parisis

Betaelt **Jaques Seel** over leverynghe van elf ponden root cooper tot behoufve vande **pannen** te Reepken overdrach – v pond iij schele

Betaelt dheer **Guilles Pierins** over leverynghe van 225 gleyschoven tot behoufve van tReepken overdracht – liij pond

Betaelt **Jan de Meester** over leverynghe van gley, plantsoenen, berdt, betaelynghe vande timmerman ende decker begrepen zyn handtwerck te **Coppernolle overdrach** ande edificien by billiet specificatief – jx xj pond xij schele

7 november 1644 – Verpachting Reepken overdracht – vaart - Subalterne wetten - SAP 436
--

En nu de Reepken Overdracht heringericht is met paardenkracht, kan hij ook opnieuw verpacht worden.

Opden 7de 9bris 1644

is van wegghen burchmeesters ende schepenen te pachten ghestelt ende ghebooden - naer voorgaende publicatie ter halle -

't Reepken overdrach mette houters ende landen daermede gaende, groot omtrent zeven ghemeten –

zoo de zelve gheleghen zyn te vooren in pachte ghehouden by **Robert Schrevel** voor den tyt van twee jaeren innegaende **1ste november 1644**

op conditie dat den pachter gehouden werdt over te nemen ten prysie **den reep** ende de zelve onderhouden tzynen coste, baete, heffen ofte schade betaelende en zal ooc niet vermoghen te hauwen nochte spillieren de boomen

staende opde voorscrheven landen nemaer laeten groeien ten proffytte vande stede ende in ghevalle dattter **een marcschip ofte barge** opgesteld waere van hier naer Veurne ofte elders - zal de pachter gehouden wesen tzelve dadelick metter ancompste voor alle andere te wynden ende schieten,

opde boete van vj pond parisis emmers ter discretie vande wet naer de gheleghentheit vande zaecken int cas van contravientie ende clachte vande schipper

ende in tregard vande ander schepen –

zullen de zelve ooc terstont ten minsten een eure naer tvermaen

telckens moeten ghewonden ende gheschoten worden opde boete ende peine alsvooren in cas van clachte ende contravintie

midts by hen heffen t'oude recht ende salaris van tshieten ende opwynden –

reseverende de verpachters te moghen planten, vellen ende verwaesen naer hemlieden goetduncken, boven dat den pachte ghehouden ende verobligiert wert voor de jaerlicxsche prestatie ene conditien

te stellen suffissanten zeker ende borghe ten contentemente van de wet

ende naer diversche proclamatien ende verhooghynge is over gheslaghen op

Cesar Passchael voor hondert twee en seventich ponden parisis tsjaers

actum als vooren

Stadsrekening 1645

Even ter bevestiging dat de brug, een ophaalbrug was.

Stadsrekening 1645 – Jan de Roode is schuldigh een jaer reconquitie van te moghen leggen **een ophalende brugghe** achter zijn huis over de schipvaert

Betaelingen van refectien ende wercken an noodighe edificien deser stede reparatie vande calchiede ende anderssins

Betaelt **d'heer Rudolph van Leeuwe ende Jacques Folcque filius Jans** over hemlieden diensten ende debvoiren ghedaen als **refectiemeesters** van den jaere – by 2 billietten – jx xx pond

Betaelt **Cesar Passchiel** over leverynghe van gley tot behoufve van het Reepken overdrach – xj – 11 - pond

An **Ghilein van Damme** over ghevaert te hebben zes duust roode brycken tot behoufve van het Reepken overdrach – xj pond viij schele

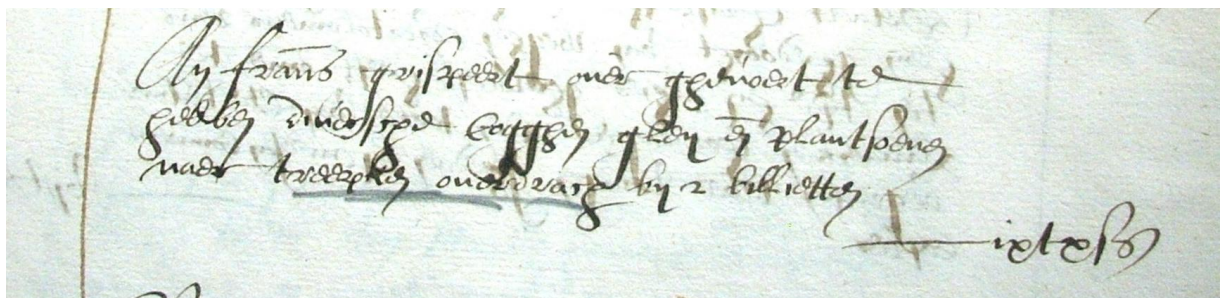
Betaelt **Clais Bette** over drie daghen ghevrocht te hebben ande noodighe wercken deser sede – v pond xiiij schele

Betaelt **Philippe ende Jaques Lecocq**, stroydeckers, over diversche daghen ghedect te hebben op **tReepken** overdrach by 6 billietten begrepen leverynghe van wissen – jx viij pond x schele

Betaelt **Jan Quinterale** over 7 daghen ghevrocht te hebben ande noodighe wercken ten Reepken overdracht – xj pond v schele

Betaelt **Pieter Belle** over leverynghe van lxviij plantsoenen tot behouve van het Reepken overdrach ende fortificatie van de stede – xxviij pond iiij schele

An **Frans Gryspeert** over ghevoert te hebben **diversche cogghen** gley ende plantsoenen naer **tReepken** overdrach by 2 billietten.

Via Abraham van Hove over leverynghe van 692 pond reep tot behoufve van het Reepken overdrach boven den ouden reep – iijx iiijxx xij pond xix schele

Betaelt **Robert Provoost** over gheplaect te hebben te Reepken overdrach ende elders voor de stede by 2 bilietten – v pond viij schele

Betaelt **Jan Hacke** over leverynghe twee hondert gleyschoven gheemploieert tot het decken van het Reepken overdrach – xlviiiij pond

Folio 41

Betaelt **Niclais de Vos** over leverynghe van vyfentseventich gleyschoven tot behoufve van **tReepken** overdrach – xviiij pond

An **Maillaert Minne** over leverynghe van tneghentich gleyschoven verdeckt op het Reepken – xxj pond x schele

Betaelt **Gillis Save ende Pieter Pamire** over diversche daghen ghevrocht te hebben an het Reepken overdrach ende ander noodighe wercken vande stede by 3 billietten – xlij pond xiiij schele vj deniers parisis

An **Jaques Leroy** over alle zyn handtwerck ghedaen in tbreken ende maecken de cappe van het Reepken overdrach by billiet specificatif – vijf pond xix schele

An **Jan Cornelis** over leverynghe van een hondert gleyschoven verdept op het overdrach te Reepken - - xxiiij pond

Betaelt dheer **Guilles Pierins** over leverynghe van drie hondert vichtich bondelen gley tot behoufve van het Reepken overdrach by 2 billietten – iiijxx ij pond

Ande kerckmeestes van Ste. Bertins over het ghereet besproken inde coopdach vande voornoemde kercke in het coopen van boomen voor de stede – xv pond xij schele

Betaelt **Jan Brasseur** over diversche daghen ghezaecht te hebben tot behoufve van het Reepken overdrach in volle betaelynghe – xlij pond

Betaelt **Caerle Pacquet** over leverynghe van iiijxx viij gleyschoven verleyt op het Reepken overdrach – xxj pond

Ande kynders **Jan de Meulenaere** over leverynghe van hondert gley gheemployeert alsvooren – xxiiij pond

An **Guilles Candroy** over ghezaecht te hebben neffens **Jan Brasseur** 60 daeghen tot behoufve van het werck te Reepken overdrach – jc viij pond

Betaelt de gasthuismeesters over leverynghe van twee duust twee hondert witte brycken vervrocht an tReepken overdrach ende groote steenbrugge – lij pond parisis

An **Jan Minne** over leverynghe van 75 bondelen gley tot behoufve van het Reepken overdrach – xvij pond xv schele

Betaelt **Jan Broucke** over leverynghe van latten ende banderoen tot behoufve van het Reepken overdrach ende pesthusekens by 4 billietten – iiijxx xij pond iij schele

Betaelt **Charles Plucquet** over leverynghe van iserwerck ende naghels tot behoufve van Vestjens overdrach – xv pond parisis

An **Clais Goemaere** over leverynghe van abeelenboomkens gheplant by het Reepken overdrach – xxxvj pond parisis

Betaelt **Gillis Clichthove** over met noch acht persoonen ghevrocht te hebben ande schipvaert – xj pond viij schele

Betaelt **Jan de Meester** over refectie by hem ghedaen ande huusynge ten overdraghe te Coppernolle – jc lxv pond

An **Frans Ronaes** over ghedoornt te hebben 152 nieuw gheplante boomkens opde houters te Reepken overdrach – vij pond x schele

An **Robert Crepy** over leverynghe van twee hondert gleyschoven tot behoufve van het Reepken Overdrach xl pond

Betaelt **Jan Thonelle** over leverynghe van hondert bondels gley tot behoufve van tReepken overdrach - xx pond parisis

Betaelt **Gillis Clichthove ende Frans Vermeulen** over ghevrocht te hebben an de houters vande schipvaert deser stede – iij pond

An **Mahieu Lefebvre ende Malliaert Rousselles** over haerlieden debvoiren in het zuuveren van de vaert ende vyfver van St. Jans – xxiiij schele

Betaelt **Michiel Bruxelles ende Mahieu Lefebvre** over hemlieden debvoiren in het zuuveren vande vaert deser stede – xx schele

Betaelt **Jan de Meester** over diversche daghen ghevrocht te hebben in het hooghen ande houvers van de schipvaert, staecken, placken de huusynge ende scheure te Coppernolle begrepen leverynghe van vlichthout by billiet specificatif – xxv pond x schele
Betaelt **Steven Marissael, Charles Wicten, Guilles Save, Frans Vermeulen, Andries Wylaert en Jan van Cassel** over diversche daghen ghevrocht te hebben tot zuuveren ende verwaesen van de schipvaert deser stede – xxxj pon xj schele

5 juli 1646 – Schepen op 't Reepken – **Het Tarief** - SAP 469

Op den 5de july 1646 ter vergaedinghe van bailliu, vuytter naeme van de heere, burghmeesters, schepenen ende raeden deser stede

Op het vertoogh van **eenighe schippers** by requeste ghedaen, is gheraempt ende gheresolveert dat van nu voorts dan gheen schepen ghelaeden met een ickingh last en sullen moghen ophewonden zyn te Reepken overdraeghe
dan betaelende voor de slete van de zelve overdraeghe ende reep - **ijj pond parisis** ende min ghelaeden sijn dan een ickinghe in advenante van 3 schele elck vat ghelyck ouden sal onderhouden sijn in 'tregaert vande schepen afreckende van de stadt ende ghelaeden al vooren,
dies den overdragh man ofte winder gheen schepen en sal vermoghen te winden ofte laeten schieten, ten sy zelve blyckende by billiet van wet dat het voorschreven recht betaelt is.

Stadsrekening 1646

Betalynghe van refectien, wercken ghedaen ande noodtsackelicke edificien deser stede reparatie vande calchiede ende anderssins.

'Moderne gleyschoven'

Betaelt an de weduwe **Jasper Pyck** over de leverynghe van 1500 brycken veroorboordt an 't overdrach te Reepken – x pond parisis
Aen **Frans Smalle ende Obyn de Loye** over gheplaecht thebben een stal ten Reepken – xij pond
Aen **Pieter Haezebrouck** over de leverynghe van twee hondert gley verleyt op toverdrach te Reepken –

xxx pond parisis

Aen **Cornelis Vergracht** en zynen zoone over elck twee daeghen werckens maeckende een dam inde vaert by Reepkens. - Vj pond parisis

Aen meester **Pieter Renault** over de leverynghe van 125 gleyschoven vervrocht op tReepken overdrach – xix pond vij schele

Aen **Cesar Parsyvael** over de leverynghe van een nieuwe reep ten behouwe van tReepken ovedrach weghende iijjxx x pond swaer by hem ghecocht jehens den voornoemde Van Hove – liijj pond parisis

Aenden zelve over sijn verschodt van refectione ande eeken ten Reepken – x pond xij schele parisis

Betaelt aen **Jan Lambert** over drie daeghen ghewrocht t'hebben op d'herberghe en Reepken – vij pond parisis

Betaelt an **Robert Schrevele** over tvoeren van zeven voeren houdt vande stede houvers neffens tReepken tot binnen deser stede

Betaelt aen **Toussain Vande Broucke** over de leverynghe van latten veroorboort op tReepken overdrach – lij schele parisis

Aen **Nicolaes Joyeel** over de leverynghe van vlechthout vervrocht an tzelve overdrach – xv pond

Aen **Philippe Lecocq** over ghedeckt t'hebben ten Reepken – iiij pond

Aen **Jaques Lecocq** ove vyf daeghen benefens den voornoemde Philippe ghedeckt t'hebben op t'voorseide overdrach ende leverynghe van wissen – xxij pond xiiij schele

Betaelt **Guillaume Candron ende Jean Brasseur** over t'zaghen van diverssche eeken in nombre van 185 voeten opde stede houvers by tReepken – xj pond xj schele parisis

Betaelt an **Jacques Leroy** over diverssche daghen handtwerck benefens zynen zoone ghedaen ande edificien vande stede zoo ande **overdragen, speyen**, pijpen, bailien ende andere met leverynghe van diverssche houtten ende zelve vervrocht ande verscheyden scherfvaten tot begraven van aerme persoonen par drie billietten van spedicifcatie tot van daten 28ste july 1646 – ijc v pond ij schele

Aen **Frans Smalle ende Obyn de Loye** over elck 2 daeghen en half ghevrocht t'hebben te **Reepken** in timmeren van een dam – viij pnd viij schele

Beaelt **Jan de Meester** over verscheiden refectione ghedaen doen an t'overdrach ende speye te Coppernolle metghaders ove zelve ghevrocht thebben de tyt van acht daeghen omme de zelve speye acht daghen ande zelve speye begrepen de moderatie hem gheconsenteert op zyn jaerschaere pachts anno 1645 – ter oorsaecke vande vlucht ende passage van soldaeten – tsamen par drie billietten – xxxiiij pond

Betaelt de weduwe van **Adrian Sanssen** over de leverynghe van ysserwerck vervrocht inde noodighe wercken vande stede – tzydert 5 – 8bris 1645 totten 15de 8bris 1646 – jc pond parisis betaelt **Frans Vermeulen en Jaques Buffer** over diversche daghen ghevrocht t'hebben ande speye by Vestjens par 2 billietten – viij pond x schele parisis

Betaelt **Pieter Capelle** van wercken in de wetcamer ende leverynghe van calck dewelcke Jan van Bleus over tvoeren van gley tot tReepken – tsamen par 2 bilietten – vij pond parsisi

Betaelt aen **Mahieu ende Nicolays van Renynghe** over de leverynghe van bert ende kesten vervrocht aen toverdrach ende stallynghen te Reepken par 2 billietten – xxij pond x schele

Aen **Martin Bruver** ove de leverynghe van yserwerck vervocht ande overdragen ende ander stadts edeficien- xix pond v schele

Betaelt aen **Jacques Leroy** over de leverynghe van bert ende handtwerck by hem gedaen inde stedeschole en speyehuus – xx pond xij schele

Stadsrekening 1647

Betaelinghe van refectione ende wercken ghedaen ande noodtsackelicke edifitien deser stede, reparatie van calchiede ende anderssins

Beaelt **Gilles Favere, Charles de schaepheerder, Caerle Lementier, Maillaert Focquenier, Jacob Coemelck** ende dheeren hofden over ghevrocht thebben ande schipvaert by tReepken par 6 bilietten – xxij pnd xvij schele parisis

Betaelt d'heer **Jan van Renynghe** over de leverynghe van 40 voeten casynehoudt verwrocht **in twele van toverdracht te Reepken** – xij pond

Betaelt an **Jan de Meester** over diverssche daghen werckens te Coppernolle – xij pond

Betaelt **Ignaes van Hove** over de leverynghe van eenen nieuwen reep voor toverdragh te **Vestjens** - eene ten behouve van de speye byde watermeulen metghaders eene reep tot tvermaeken vanden overdragh reep te Reepken ende anderssins - iijx xxvij pond j schele
 Aen **Pieter Remurey** over thien daeghen en half ghewrocht thebben in tvermeersen vande houvers over de vaert neffens de Coppernolle met een perdt - xlij pond v schele
 Betaelt an **Jaques Leroy** over de leverynghe van diverssche houtten verwrocht ande edifitien vande stede metghaders over noch diverssche daeghen handtwerck by hem ende zyne zonen ghedaen zoo tot Reepken ande speye, stede pyppen, baillen als inde schole ende anderssins totten 9 mej 1647 - lxxix pond

57
 Aen J. Vellebier over t'bynghe van een schip houdt vande hove (?) daer Anthoine Dorre overleden is, binnen deser stede ghecocht tot behouve vande zelve - xiiij pond paris

Aen **Pieter Vellebier** over t'bynghe van een schip houdt vande hove (?) daer Anthoine Dorre overleden is, binnen deser stede ghecocht tot behouve vande zelve - xiiij pond paris
 Aen Gilles Waghers over de leverynghe van naghels verwrocht te Coppernolle - iij pond xiiij schele
 Betaelt an **Nicolais de Cloppere** over de leverynghe van een overdragh reep ten Reepken weghende 604 pond zwaer - iijx xl pond paris

Bij verstaan betaelt an Nicolais de Cloppere over de leverynghe van een overdragh reep ten Reepken weghende 604 pond zwaer

Aen **Mahieu Save** over vrecht vanden voornoemde reep - xxx pond paris
 Betaelt **Pieter Ley ende Mahieu van Hille** over t'vellen van stedbomen, via **Pieter Muskey** ende **Maerten Pierin** over t'voeren der zelve, **Nicolais Harrou** over vyf daeghen ghelaeden ende ghelost thebben bomen vuyt de schepen ter caye metghaders **Corneel de Scherrier** ende

Burgemeesters en schepenen deser stede hebben verheurt aen **Jan Daele filius Thomas** present ende accepterende toverdrach vande **Coppernolle** metten huuze, vrydom van de stedeassysen op de bieren aldaer ghevent, houvers, elstkens ende twee gersbilckens daermede ghaende, groot tsaemen vyf ghemeten oft daerontrent emmers zoo dye gheleghen zyn ende te vooren ghebruyckt by **Jan Demeester**, daermede den pachter hem te vreden houdt, met alle baeten, profficten ende emolumenten dependerende ande zelven overdraeghe voor den tyt van een jaer innegaende te Baemisse 1648 latstleden, voor de somme van neghen ponden grooten vlaemsch, met conditie dat de pachter ghehouden wert **de vaert ende spryet totten ovedraeghe te zuyveren** zyner coste ende alsoo onderhouden totten expireren van zyner pacht naerdien den zelve spryet ghezuyvert zal wesen byden afgaende pachter - zal voorts nemen in staende pryse den reep van tzelve overdach metgaders 't onderhouden tzyner coste het drayende werck van de zelve overdrach ghestipuleert byden pachtbrief van de zelve Meester vande xxxste january 1640, zynde ten desen medecomparant **Jan Bervoet filius Bavo**, dye hem borghe ende principael bekent heeft voor desen pacht ende tghone daervytte resulteert op belofte byden zelve **Daele** van garante ghedaen als naer style int cas van beschaethede. Actum present tcollege vande weth den vde octobr 1648 Den voorschreven reep es ghepresen ter afgaenden van de pacht van de zelve Meester by **Jacques Steven doude ende Donaes van Hove** van wederzyden ghecooren ter somme an hondert achthien ponden parisis. Het draeyende werck te wetene den nasse met twee wielen, het yserwerck met twee rollen ende alle zyne toebehoorren, ghepresen by **Jacques LeRoy ende Jacques van Caeyzele** ghecooren als vooren ter somme van hondert iijd xx vxvj pond parisis

Om deze reden werd er een prysie van de Coppernolle opgemaakt.

Jaecques van Cayseele ende Joos de Bruyne, timmerlieden van hunnen style binnen deser stede naer behoorelicken eedt by hemlieden ghedaen – hebben ghepresen het draeyende werck vande selven overdraeche vande **Coppernolle** met een rolle, tyserwerck ende alle andere toebehoorten **ter somme** van vichthien ponden vyf schellynghen groten vlaemsch volghende hemlieden schriftelicke attestatie.

Jaecques Steven doude ende Donaes van Hove gheswooren prysers van weedyden ghecooren, hebben ghepresen de reep van het selve overdrach ter somme van vier mael twyntich achtthien pond- *dus 96* - ses schelle parisis volghende hemlieden schriftelicke attestatie.

Frans Galloys ende Anthonis Dedrye, gheede prysers van weedyden ghecooren hebben ghepresen de taillie mette plantsoenen staende op twee elstjens ghaende metten selve overdraeghe metghaders de groene loopende coppillie van houtte soo vande opghaende boomen als troncken staende op de selve landen, ter somme van hondert neghentien ponden twaelf schelle parisis

daerinnen wederpartyen daernaer hemlieden met mutuelen consente submetteerden - doende te noteeren dat alle opghaende ende tronckboomen metghaders de doornehaeghe ende oock **den hommelblocq**

deser stede syn toebehoorende als den voornoemde Meester van alles betaelt synde.

Er werd dus in de Coppernolle in 1649 hop gekweekt.

Stadsrekening – 1648

Aen **Anthoine van Ryssele** over ghedeckt thebben het overdrach tot Vestjens ende dat met syn compaignon by twee billietten – xxxvij pond x schele

30 - By **Jan Devos** over tgonne te vele ghebrocht in syne rekenynghe vanden pacht van de **houvers** ghebruuct by Robert Schrevele als de selve maer groot bevonden syn vier ghemeten iij roeden suuver lant in platse van ses ghemten – xxvj schele parisis

39 – Aen **Jan de Meester** over de leveryinghe van gley metghaders in de legher van latten omme toverdrach tot Vestgens by twee billietten – xx pond x schele

52 – Aen **Domyn van Hove** over de leveryinghe van een reep tot Reepken overdrach metghaders om de wetschelle ende werckklocke –

Aen **Jan Govaere** van leveryinghe van muus ende rattefallen – alles par seven bilietten – iiijxx xvij pond iij schele parisis

63 – Aen **Caerle Parmentier, Guillaume Saegher** ghevrocht hebbende inde reparatie vande houvers vande vaert metghaders

aen diversche ander wercklieden ghevrocht thebben int vermaecken vande straeten by ordre van synen keyserlicke hoocheyt par 4 bilietten – lv pon iij schele parisis

101 – Aen **Jacques Lhermitte** over den quyttschelt hem gheconsenteert van sijn pacht opde stedehouvers van deser jaere 1648 – viij pond parisis

106 – Aen **Jaecques Wallaert ende Jan Secbut, Nicasen Saive, Carle Plyncket, Adriaen Seru ende Nicolays Foselle** over ghevrocht thebben in tvermacken van de houvers van de vaert ontrent Vestgens by 2 bilietten – iiijxx vj pond parisis

114 – An dheer **Jan van Renynghe** over leveryinghe van diversche houtten ten behouve vande overdragen ende edifitien de stede rakende – jc xlvj pond viij schele

5 november 1649 - **Vestjens – Einde van het contract tot aanneming van de vaart** - SAP 436 - folio 138v.

Compareerde **Jan Fobert filius Pieter** in desen gheadsisteert met dheers **Nicolays Cambray** doude ende **Andries Beke** den welcken verclaersen te scheeden ende cedeeren tot proffycyte deser stede ter acceptatie vande weth van sulck **recht van heure** ende anderssints als hem sijne broeders ende susters was competeerende in **'t overdrach tot Vestgens** metghaders inde herberghe, edificien, landen daermede ghaende, appendentien ende dependentien volghende tcontract dies halfven ghemaect **den xxste oughst xvjc eenenderich – 20 augustus 1631** - by welcken denselven **Pieter synen vaeder ende Andries Masselis** mits heffende vande selve stede de somme van xxvj – 26 - grooten vlaemsch te betaelen deen helft emmers een maendt ende de tweede helft binnen vier maenden daernaer met conditie dat den voornoemde Fobert dit accoord sal doen aggreeren⁷ by sijne voorschreven broeders ende suusters ende oock betaelen alle oncosten – tsy van poinctynghe, ovyne, waeterynge ende dicaige⁸ als anderssints

⁷ Agreeren = mee akkoord verklaren

⁸ Poinctynghe, ovyne, waeterynge ende dicaige = dit zijn vier vormen van belastignen op de grond

dye ter cause van tselve **overdrach, herberghe** ende landen daermede ghaende souden moghen ghetaxte hebben gheweest totten eersen ougst 1649 toedien sal den voornoemde Fobert moeten laeten tot proffycyte deser stede sonder verghelt de boomen ende haeghen by hem ende syne voorsaeten opde selve landen gheplant mette melioration metghaders alle het houdt ende ysserwerck so vande **ghebroken speyen** als anderssints , soo oock alle ghone ghemaect aende voorschreven edifictien, overdrach, speyen ende voort – naghel-, cavel ende wortelvast daerenboven sal oock de stede *hem* totaelick moeten ontlasten vande voorseide contracte vande **xx ougst 1631** by wylent den selven synen vaeder ende Masselis ghemaect ende van alle tghonne dannof dependeerende , naemelick van transport van sekere somme van pennynghen daervuyte resulterende ghedaen tot proffycyte van dheer **Michiel de Visch** dannof proces is alsnoch onghedecedeert inde Raedt van Vlaenderen tusschen den voornoemde Visch ende dese stede ontrent twelcke mits desen doot ende extyme sal moeten wesen
Actum in camere present tcollege vande weth den **5 9bre 1649**

Daarmee leren we dat Jan Fobert het contract 'om de vaart navigabel te maken zowel in de winter als in de zomer' van de 20ste augustus 1631 stop zet, net zoals Andries Masselis dit vroeger ook reeds gedaan had. Vandaar dat hij ook af wilt van de lening die zijn vader, samen met Andries Masselis eertijds bij de heer Michiel de Visch opnam en waarover ondertussen onenigheid is ontstaan en waarrond dan weer een proces gerezen is dat de Raad van Vlaenderen heeft gehaald. Jan Foberts zuster verklaart zich akkoord met het stopzetten van deze regeling.

Dyerick van St. Truye ende Cathelyne filia Pieter Fobert syne huusvrauwe compareerdenden in persooone benefens den selven **Jan Fobert** verclaersden tadvoueeren ene ratiffieren taccoord ende contract hiervooren van de 5de deser inder voughen ende manieren aldaer gheroert soo over hemlyeden selven als hun respectivelick sterck maeckende over de generale hoirs van heurlieder vaeder ende moeder de welcken sylieden mits desen syn vervanghende ten fyne van tvoorschreven accoord by hemlieden oock te doen aggrieeren acte ut supra xxij 9bre 1649

Ten selven daeghe hebben de voorschreven St. Truye syne huusvrauwe ende Jan Fobert ontfaen xij pond grooten vlaemsch over teerste payment van tselve accoord.

Daarmee komt Vestjens weer in volle eigendom van de stad Poperinge en kan dus ook terug verpacht worden, wat ook gebeurt in november 1649.

Conditien waeroppe men van weghens burghmeesters ende schepenen der stede van Poperinghe sal verpachten t'overdrach tot Vestjens

mette proffycen, baeten ende emolumenten dannof dependeerende metghaders de herberghe - alle de edificien ende elf ghemeten twee lynen lants ofte daerontrent metghaders de houvers zoo verde trecht der selve stede is bestreckende emmers soo de hoirs van Pieter Fobert tselve laetst hebben ghebruyckt daermede den pachter hem sal moeten te vreden houden sonder landtmaete hiernaer te moghen quereleeren.

De selve verpachtinghe sal gheschieden op conditie dat den pachter **jaerelickx sal moeten suiveren den vaert** van de spryet totten voorschreven overdraeghe tsynen coste naerdyen den selven behoorelick sal wesen ghesuvert ende **de cooplyeden ende schippers neirstelick ende ghetrauwelick te dienen** in topwynden ende schieten van haerlieden schepen tallen tyden versocht synde voor den ouden ende ghecoustimeerden loon.

Den pachter sal ghehouden syn te nemen in staende pryse **den reep ofte reepen** ende draeyende werck metghaders de coppillie van houtte by mannen van wedersyden te kieser ende naer tslytten vande selven reep zal hem moeten voorsien van eenen nieuwen soo van ghelycken –

int cas datter yet mangueerde int **draeyende werck** sal tselve daedelick moeten repareren ofte van nieuw maecken alle twelcke daernaer ten expireeren vanden pacht sal byden weth overghenomen syn ten pryse alsovooren sonder dat de schippers daerdeure moghen gheretardeert wesen op peyne van alle costen ende interesten daervuyt resulterende op denselven pachter verhaelt te worden.

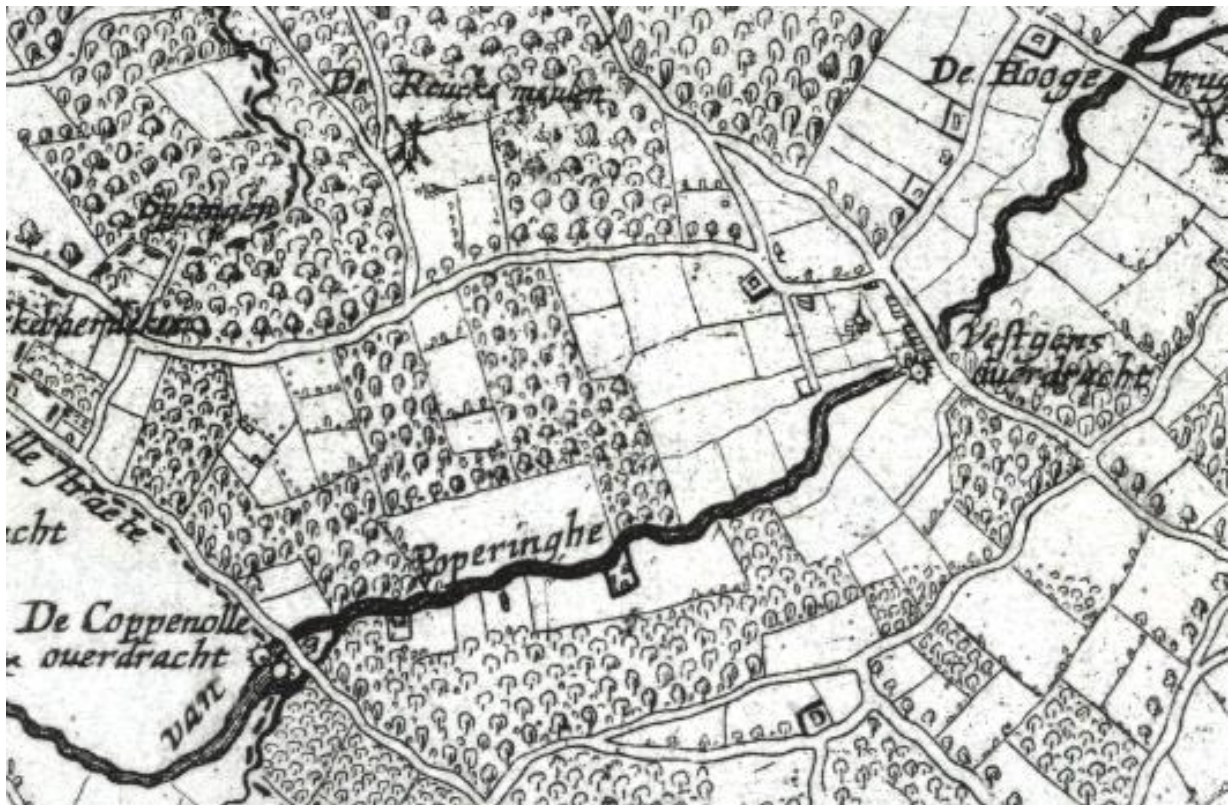
Toedyen sal oock moeten hem verobligieren hem alhier te rechte te stellen ende op de clachten tzy vande **schippers** ofte andere tsynen laste ghedaen – negligerende ofte van eenighe anderen van alle tghonne vuyt dese pacht resulteert - directelick ofte indirectelick - tallen tyden dyes versocht synde alhier te compareren bynnen 24 heuren naerdyen hy sal wesen vermaendt by deurwaerder vande wethcamer ofte by sheeren dienaeren omme dyes te verandwoorden opde boete telckens van xxx pond paris - dies sal betaelen alsulcke schaeden ende interesten als byde weth bevonden sal syn te behooren - ten welcken effecte hy sal moeten renonchieren van alle weiren ende exceptien dys dese soude moghen contraryeren.

Item sal den pachter oock ghehouden syn **de speye wel te bewaeren** ende ghaede te slaene - tallen tyde als den noodt verheescht te trecken ende openen de speyedeuren ende ghoede sorghe draeghen dat het waeter niet en loope over de houvers - nochte over het selve overdragh sonder dat hy oock eenichsints sal vermoghen twaeter af te trecken – dat de schepen tot Coppernolle niet en souden connen opcommen ofte oock daerdeure tselve waeter te gheven van boven - **omme de houdtschepen** ofte andere beneden Vestjens af te vaeren, tensy met prealabel

consent vande weth - alles op peyne van dyes te verandwoorden ende schaede te betaelen alsvooren.

De verpachtynghe sal gheschieden voor **den tydt van vyf jaeren** inneghegaen baefmesse lestleden ende expirerende baefmesse 1650 op conditie van te betaelen alle pointynghen, waterynghen ende dicaige metghaeders alle andere opcommende **lasten** tsy van contributie ofte anderssints gheene ghesondert nochte ghereserveert ende in soo verde men begheirde eenighe **nieuwe wercken** ofte andere te maecken inden selven vaert, speyen, overdrach ofte edificien - ofte oock breken - sal tselve werck moghen gheschieden, sonder den pachter dannof instant te moeten doen.

Fragment uit de 'Caerte figurative' van Veurne Ambacht met de Coppennolle overdracht en Vestgens overdracht. T'Antwerpen [Antwerp]: Gedrukt by Peeter Verbisst op de Lombaerde vest in America, anno 1648.

Toedien sal den pachter oock moeten stellen **goede ende suffisante borghe** ten contentemente vande weth voor tghonne dependeert aen desen pacht tallen tyden dyes versocht synde ende int cas van non volcommynghen sal tselve andermael verpacht wesen ende tsol renchier op hem verhaelt worden in soo verde tselve min verheurt werde ende dat de weth tselve oock gheraedich vinden, metghaders de landen ende huysynghen, **nooten ende onderhouden volghens de costuymen** der stede ende casselrye van Veurne

metghaders de **houvers vande vaert** jaerelickx repareeren est noodt ende tonderhouden behoorelick vande **Coppernolle tot Vestgens** tsynen coste ende sonder diminutie⁹ van pachte inder voughen dat twaeter daerover ofte daerdeur niet en comme te vloeyen ofte breken op peyne van alle interesten alsovooren.

Item **stacken, placken ende wasoenen**¹⁰ van alle d'edificien metghaders vande **speyen** tot last vande pachter.

Den pachter sal moeten betaelen voor lyfcoop xxiiij pond – 24 pond
metghaders xlvij – 48 - schele voor de knaepe
van godspennynck xxxvj – 36 - pond parisis
den hoogsten instel sal proffcyteren 6 pond

Verhooght innethestelt by **Jan Demeester** op ijc pond
voor den cnaepe iij – 3 - pond parisis
daernaer verhooght op Jan Daele met iij pond
Daernaer noch met iij pond bydenselven Meester **ende op hem ghebleven** opde conditien
alsovooren, dye by hem syn gheaccepteert gheweest -
hebbende hem oock tot volcommynge van dyen alhier te rechte gheadmoneert met
renonchiatie als naer style ende int onderhoudt ende betaelynghe voorschreven -
volontairelick laeten condempneren
actum in caemer present tcollegie vande weth - 19de 9bre 1649

Het huurcontract

Den voornoemde **Jan de Meester** heeft ghepacht vuytter handt jehens de weth deser stede **t'overdrach vande Coppernolle** mette **herberghe - huysinghen, landen ende elsten** daermede gaende

metghaders trecht van het opwynden ende schieten vande schepen aldaer passeerende -
appendentien ende dependentien

soo hy alle tselve noch voorghaendelick ten tytyle van pachte ghebruyckt heeft
ende mitsdien hem mette grootte ende gheleghentheydt tevreden houdt

ende dat voor eenen tydt ende
termyn van vyf continuele
jaeren dannof teerste inneghaet
baefmesse 1649
voor de somme van hondert
ponden parisis by jaere
dannof teerste jaer vallen sal te
baefmesse 1650

ende dat op alle de conditien ende bespreken gheroert byde verpachtynghe als heden ter
haulche gheschiedt van het overdrach tot Vestjens
hiervooren staende dyn voorschreven Meester vooren ghelesen
ende mitsdyen alhier ghehouden voor gherepeteert -
bezonders dat den voornoemde Meester den spryet vande selven overdraghe beneden
maer en sal jaerelicks aldaer tsynen coste moeten suyveren ende behoorelick verdiepen -
sonder diminutie van pachte - **de lenghte van eenen binlander** beghinnende van de voorseide
overdrache naer de brugghe

⁹ Diminuatie = vermindering

¹⁰ Wasoenen = terren van de onderkant van de gebouwen

ende dat hy de huysynghe ende edificien sal moeten onderhouden metghaders de landen ende **elsten blooten** volghens de costuymen deser stede ende jurisdictie voor soo veele als dye daeronder syn resultereende

ende dat hy oock de **houvers vande vaert** van het Reepken totte Coppernolle voornoemt sal onderhouden tsynen coste opde peyne gheroert

by de voorseide verpachtyng van het overdrach tot Vestjens volghende welcke conditien hy sal houden in staende pryse den reep ofte reepen ende het draeyende werck - metghaders de coppillie vande houtte van bollaerden ende elsten volghende destimatie dye daervan ghedaen wert

Actum in caemer present t'collegie vande weth den xix 9bre 1649 – *19 november 1649.*

De prysie

Jaecques Leroy ende Joos de Bruyne - timmerlieden van hunnen style ende gheswooren prysers van weedersyden naer behoorelicke eedt by hemlieden ghedaen - **hebben ghepresen het draeyende werck** van het overdrach **tot Vestjens** voornoemt metghaders van de speyen aldaer met het yserwerck daertoe dienende ende alle andere toeghehoorten daerinne begrepen eenen iseren haeck met den reep omme de speyedeuren te trecken **ter somme** van hondert ende vyfentneghentich ponden parisis volghende hemlieden schriftelicke

attestatie vanden xxij 9bre 1649.

Jaecques Steven doude oock ghecooren pryser van weedersyden naer eedt alsovooren ghedaen - heeft ghepresen den grooten reep ten overdraeghe van tvoorseide Vestjens ter somme van hondert pondt parisis.